

ČÍSLO 9
PODZIM 2013

extra

ligové noviny

LIGA LIDSKÝCH PRÁV

téma

nebuď béééčko - buď hrdinou!

finalisté ankety hrdinou může být každý

rozhovor s ředitelem fidh

vyhrožování po čezku

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

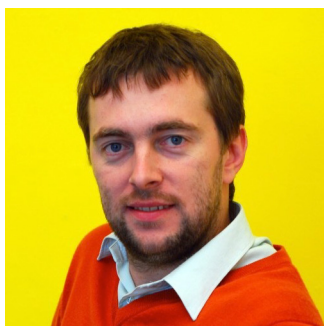
evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

David Zahumenský,
předseda Ligy lidských práv

v plzni nejsou béčka

Nevěříte, že je možné ovlivnit věci kolem sebe? Tak to zřejmě nežijete v Plzni. Zde se letos v největším referendu, které se kdy na jihu Čech konalo, občané úspěšně postavili záměru na výstavbu nového nákupního centra.

Jistě, když ve městě před třemi lety vznikla petice proti stavbě s více než třiceti tisíci metry čtverečních nákupní plochy, mohlo se jednat „pouze“ o akci pár nespokojených občanů, nad kterou politici mávnou rukou.

Sice se podařilo poměrně rychle sesbírat podpisy dvou tisícovek občanů a zastupitelé slíbili vyhlásit architektonickou soutěž, v roce 2011 ale nové zastupitelstvo soutěž zrušilo a developery zavázalo pouze doporučujícími regulačními podmínkami.

Občané v Plzni se ale nevzdávají. V té době už petici podepíše přes devět tisíc lidí a ještě o tisícovku více jich na konci roku podpoří návrh, aby se o celém stavebním záměru v Plzni vyslalo referendum.

Úředníci města nejprve odmítají platnost některých podpisů, a přestože přípravný výbor referenda sesbírá nové podpisy, odmítnou zastupitelé referendum v rozporu se zákonem vyhlásit. Plzeňští občané se ale obrátí na soud, který referendum nařídí. A stavět se nebude...

Před více než dvěma lety jsme si v Lize řekli, že chceme pomoci dát vědět o podobných příbězích. Ty, kteří neváhají postavit se korupci, bezpráví či lhostejnosti,

j jsme nazvali (možná trochu honosně) „hrdiny“. Naším hrdinou ale není žádný gladiátor se zbraní nebo záchranář. Je to prostě občan (civis) v nejlepší významu tohoto slova – základ společnosti a civilizace.

V březnu tohoto roku spustily protikorupční organizace iniciativu Rekonstrukce státu, která si klade za cíl prosadit devět klíčových zákonů, jež pomohou zlepšit fungování státních institucí a politických stran.

Jde o vynikající aktivitu, která spojila občanskou společnost, která se ale zároveň omezuje „pouze“ na legislativu.

Jsem přesvědčený, že i sebelepší zákony vymýtí korupci či bezpráví nedokáží. Je to takzvaně „hlavně o lidech“, což ale není důvod to vzdávat! Naopak. Proto chceme i dále pokračovat v propojování lidí, kteří se chtějí chovat jako občané a jít ostatním příkladem.

Nebud' béčko, pusť se do toho s námi...

pozvánky na nadcházející akce projektu **hrdinou může být každý:**

1. - 30. září | zlín

výstava finálových příběhů v Centro Zlín

1. - 31. října | plzeň

výstava finálových příběhů v Galerii Slovany

4. - 6. října | oučmanice

víkendový vzdělávací seminář v Ekologickém centru Paleta

7. října | brno

debata na téma volebního práva lidí zbavených právní způsobilosti

14. října | zlín

debata na téma inkluzivního vzdělávání

29. října | hradec králové

debata na téma výstavby nákupních center

19. října | brno

slavnostní vyhlášení hlasování v rámci víkendového setkání watchdogových a protikorupčních iniciativ „**projektovat a stavět**“

www.hrdinou.cz

Antoine Bernard, ředitel
Mezinárodní federace za lidská práva

v otázce aktivního občanství jsem optimista

Antoine Bernard je právník a ředitel Mezinárodní federace za lidská práva (FIDH), do níž patří i Liga lidských práv. Specializuje se na lidská práva v globální perspektivě, humanitární právo, mezinárodní trestní právo, transnacionální spravedlnost, společenskou zodpovědnost firem a strategickou litigaci.

Dříve působil také jako konzultant OSN a v rámci několika mezinárodních právních výzkumných center. Přednáší v Paříži na Institutu politických věd a právnické fakultě.

Antoine, pracujete na poli lidských práv přes dvacet let, co vás k tomu přivedlo, jaký byl váš prvotní impulz?

Byl to hlavně potenciál, který se podle mne skrývá v právu. Právo představuje mocný nástroj pro ochranu práv jednotlivce.

Nyní stojíte v čele mezinárodního sekretariátu FIDH, předtím jste zde působil jako výkonný ředitel, mohl byste popsat hlavní cíl, misi, kterou se FIDH jako organizace snaží dosáhnout?

Naším hlavním cílem je poskytovat podporu členským organizacím. Jsme v tomto podle mne celkem unikátní, sdružujeme pod sebou celkem 178 domácích organizací. Náš mezinárodní výkonný výbor představuje a reprezentuje velmi široké spektrum lidskoprávních organizací ze všech možných regionů a zemí. Je to velmi fascinující práce.

My v FIDH jsme přímo posedlí tím, přispět naší prací ke konkrétní změně, ovlivnit chování lidí a přispět tak k většímu respektu a ochraně lidských práv. Pro tyto účely máme velmi rozmanitý set nástrojů.

Snažíme se implementovat mezinárodní standardy lidskoprávní ochrany, monitorujeme a dokumentujeme porušování lidských práv, poukazujeme na konkrétní viníky, provádíme strategickou litigaci na mezinárodní úrovni a podobně.

Zmínil jste strategickou litigaci, kterou už od svého počátku prosazuje také Liga lidských práv. Jak úspěšná je taková praxe na mezinárodní úrovni?

Tento nástroj jsme začali využívat na sklonku devadesátých let. Dnes se aktivně zasazujeme o legislativní změny ve více než sto dvaceti případech ve čtyřiceti čtyřech státech a zastupujeme přes pět set neziskových organizací a jednotlivců, kterým jsou pošlapávána jejich práva. A v naší práci se nám podařilo dosáhnout nemalých výsledků.

Litigace jako samotná ale fungovat nemůže. Jedná se o pouhý nástroj a musí být kombinována s dalšími metodami, především pak advokačními aktivitami, podporou občanské společnosti a nezávislých médií.

Působil jste na mezinárodních misích ve více než padesáti zemích světa. Vnímáte nějaké rozdíly v současném stavu lidských práv ve státech s komunistickou minulostí a zemích západní Evropy jako je Francie? Kde spatřujete největší nedostatky v úrovních ochrany lidských práv v postkomunistickém prostoru?

V prvé řadě nejsem moc velký fanoušek nejružnějšího srovnávání. Z naší zkušenosti ale můžu říct, že neexistuje žádná země, která by netrpěla nějakou formou porušování lidských práv. Jednu z klíčových výzev na poli ochrany lidských práv vidím ve větší toleranci a nediskriminaci. A to se týká Evropy jako celku.

Rovněž vzestup populismu a extremismu chápu jako velmi, velmi závažnou hrozbu jak u nás, tak ve vaší zemi. A ve světle současné finanční a ekonomické krize je třeba také vyzdvihnout porušování sociálních práv. Právě ty představují živnou půdu zmiňovaných extremistických tendencí.

Dotkli jsme se již i hlavního tématu našeho rozhovoru, a tím je občanská společnost. Co si představíte pod tímto termínem, co pro vás osobně reprezentuje?

Možná budu znít přehnaně optimisticky, ale jsem nesmírně povzbuzen a pln obdivu vůči neustále sílícímu hlasu, který představuje nezávislá občanská společnost. Ještě před několika málo lety mohly vládnoucí elity jednoduše nebrat občanskou společnost v potaz, nyní je takřka nemožné tuto sílu ignorovat. Stávkujícím dělníkům v Bangladéši se dnes může během pouhých dvaceti čtyř hodin dostat ad hoc podpory a projevům solidarity od dalších čtyřiceti zemí regionu. A rovněž se o tom do jednoho dne dozví celý svět. Taková věc by před deseti patnácti lety trvala bezmála rok.

Tvrdíte, že jste v tomto ohledu optimista, řekl byste, že můžeme nazvat evropské občany aktivními?

To je záludná otázka, ale odpověděl bych, že ano. Evropští občané se skutečně o dění okolo zajímají a dokáží se mobilizovat. Číslo ovšem mohou působit jinak - například když se podíváte na členství v odborech, které je rok od roku nižší. Ve skutečnosti ale míra veřejného zapojení ve formě celospolečenských debat či účast na masových demonstracích neustále narůstá. To mi přijde velmi povzbuzující. Jenom ve Francii je na dva miliony spolků a asociací a stejné množství lidí pro tyto organizace pracuje a tvoří tak okolo 8 % celého zdejšího pracovního trhu. To je zcela v rozporu s tím, co se nám stačí prezentovat některá média.

Ptal jsem se proto, že projekt

„Hrdinou může být každý“ vznikl, jelikož jsme cítili, že aktivismus či aktivní občanství tvoří pro značnou část Čechů cosi nenormálního a nepřírozeného. Máte představu, proč by tomu tak mohlo být?

Nedomnívám se, že by se jednalo pouze o problém Čechů. Jedná se nicméně o fenomén, který by stálo za to hlouběji prozkoumat. Na druhou stranu - například v Řecku se solidarita a vzájemná výpomoc a porozumění staly každodenním jevem a lidé zde navzdory krizi nejsou individualističtí ani sobečtí.

To jistě, ale kde spatřujete největší překážky toho, aby lidé byli aktivní a považovali takové chování za standardní?

Věnovat čas ostatním si často nemůžete dovolit z jednoduše ekonomických důvodů. Opět se vracím k Řekům, kteří si byli schopni pomoci navzdory velmi tíživé hospodářské situaci v jejich zemi. Klíčové jsou ale informace. Například média ve Francii se takřka nevěnují určitým mezinárodním otázkám. V případě, že je třeba se mobilizovat a člověku se nedostává

potřebných informací, tak je taková mobilizace velmi obtížná. Podmínky a prostředí pro občanskou angažovanost se ovšem mění nesmírně rychle. Tam, kde byste před pár lety musel za vaši věc bojovat pouze psaním dopisů, je nyní nepřeborná nabídka možností.

Jaké máte přesně na mysli?

Od těch nejjednodušších jako jsou informační technologie a sociální sítě, po ty nejsložitější, jako je mezinárodní strategická litigace, o které jsme mluvili. Všechny tyto nástroje se stávají stále více a více dostupnějšími, a tím také používanějšími.

Vzhledem k názvu našeho projektu „Hrdinou může být každý“, kdo je pro vás osobně takový hrdina?

Já bych to spíše postavil ve stylu „Každý může být občanem“. A můj takový nejbližší občan je nyní Ales Bialiatzki z Běloruska a Nasrin Sotoudeh a Abdolfattah Soltani z Iránu. Naši kolegové a ochránci lidských práv. Oni by sami sebe ale spíše nazvali běžnými občany. A každý má podle mne dnes šanci a příležitost v sobě samém takového občana objevit také. ■

LIGA LIDSKÝCH PRÁV

- Co dělat, když má dítě po očkování **komplikace**?
- Jak vyjednat s pediatrem **odložení** očkování?
- Uhradí pojišťovna **očkování** alternativní vakcínou?

PODPOŘTE VZNIK MANUÁLU O OČKOVÁNÍ

LIDILIGY.CZ

10 užitečných tipů pro aktivní občany

Přinášíme vám deset tipů z příručky „Člověče zapoj se“, která je k dispozici zdarma ke stažení na webu www.hrdinou.cz. Příručka samotná je plná inspirativních myšlenek, praktických informací a dobrých rad ze života, které vám pomohou změnit věci okolo sebe k lepšímu. Několik zajímavých tipů vám přinášíme v tomto článku.

zapojení veřejnosti

Je potřeba se snažit získat pro své aktivity **podporu veřejnosti**. Pokud se nám podaří veřejnost jednou získat, **není to nastálo**. Musíme ji neustále udržovat ve hře - **poděkovat za spolupráci, informovat o vývoji v naší kauze, nabídnout možnost dalšího zapojení...**

Je potřeba **naslouchat a spolupracovat**. Podporu veřejnost nesmíme jen využívat jako nástroj, Je to především náš **partner a pozorovatel**. Je to skupina skutečných lidí se skutečnými názory, které se **snažíme zaujmout naší kauzou**. Jako v každém partnerském vztahu musíme i **veřejnosti naslouchat a komunikovat s ní**. Jen tak se z potenciálního spoluhráče nestane protivník.

práce s klasickými médii

Tím nejdůležitějším, o co nám jde při práci s médii, je **publicita**. Ta může být buďto cílená nebo spontánní. Na tu první se můžeme **připravit a naplánovat ji**, v případě té druhé nám však většinou nezbyvá nic jiného než improvizovat. Dobře reagovat na spontánní publicitu se jistě lze časem naučit.

Tiskovou zprávu píšeme pokud možno **v jednoduchých označovacích větech**. Dobré je držet se pravidla - **jedna věta jedna myšlenka**. Vyhýbáme se těžko srozumitelným odborným termínům, archaismům, slangu či klišé.

právo

Každý občan má právo **žádat státní orgán o informace** pomocí zákona č. 106/1999 Sb., **o svobodném přístupu, k informacím** a zákona č. 123/1998 Sb., **o právu na informace o životním prostředí**. U prvního je lhůta pro poskytnutí informací 15 dní a u druhého 30 dní.

Při veřejném shromáždění neplatíme za zábor veřejného prostranství. Shromáždění může mít rovněž stan, pódium, kapelu, ozvučení a podobně. Část obcí to neví, proto je dobré mít po ruce například rozhodnutí Ústavního soudu - concourt.cz/clanek/3033.

lidské zdroje

Vtáhněte do vaší práce další dobrovolníky. Při jejich oslovení častěji reagují na výzvu nabízející konkrétní činnost než na obecné prohlášení „potřebuji dobrovolníky“. Hledejte lidi **na úzce specializované, a hlavně konkrétní činnosti**.

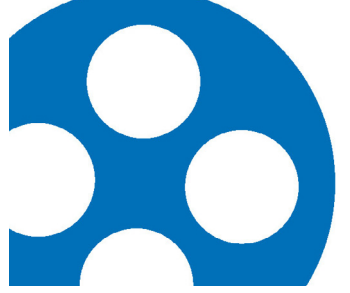
finance

S výsledky naší práce se nestyďte pochlobit. Lidé i nadace rádi podpoří někoho, kdo už byl v minulosti úspěšný a je schopen své úspěchy s jejich podporou zopakovat.

Při hledání finančních zdrojů pro vaši práci neopomeňte tyto **grantové rozcestníky**:

- www.granty.ecn.cz
- www.donorsforum.cz
- www.akncr.cz
- www.neziskovky.cz

Odmítat peníze je stejně relevantní jako je přijímat. Těžko by se nám například vysvětlovalo, že bráníme výstavbě velkého nákupního centra kvůli jeho negativním dopadům na okolí, pokud by nás při tom finančně podporoval konkurenční obchodní řetězec. V rámci předběžné opatrnosti tak můžeme zvážit, zda si nechceme **sepsat etické zásady na papír**.

Člověče, zapoj se!

NESEHNUTÍ

Publikaci vydalo NESEHNUTÍ Brno, partner Ligy lidských práv v projektu Hrdinou může být každý.

lenka hrazdirová > za právo svého dítěte

Lenčinému druhému dítěti ve dvou letech lékaři diagnostikovali dětský autismus. Děti s touto poruchou potřebují neustálou péči a dohled. Krátce poté ji opustil manžel a začala narážet na problémy s úřady, ale především na nepochopení a nepřijetí okolí. Ačkoliv měla doporučení na integraci syna do běžné školy, všude ji odmítali a uspěla až na třináctý pokus. Školy nechtěly chlapce přijmout kvůli složitým úředním průtahům a vyřizování. Jiné ji to přislíbily, ale později odmítly s odůvodněním, že si to rodiče ostatních dětí nepřejí. Dnes je Jeníkovi jedenáct let a domů nosí na vysvědčení samé jedničky.

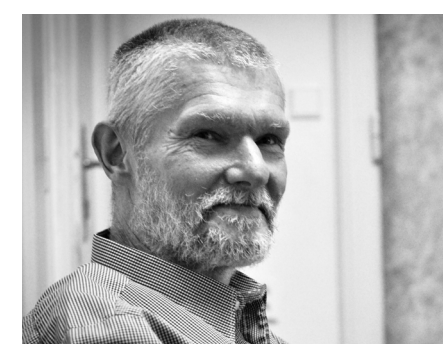

josef miker >>>>>> nenávist není řešení

Romský aktivista ze severočeské Krupky je spoluzakladatelem iniciativ Nenávist není řešení a Konexe. Snaží se pomáhat rodinám, které jsou na úplném dně. Své naděje vkládá do nejmladší generace - vede dětský fotbalový a rapový kroužek. Špatnou výchovu považuje za klíčovou překážku pro vymanění Romů z bludného kruhu. V Krupce je podle něj spousta dětí, které mají jen základní vzdělání, přitom by mohly jít klidně na gymnázium. Mnohdy je do učení, které je ve stejné budově jako základní škola, nepouštějí rodiče. Ti často nemají práci, hrají automaty nebo fetují.

anna mikulová >> bránila se diskriminaci

Zhruba před šesti lety byla Anna postavena v zaměstnání do nepříjemné situace. Odmítla přijmout návrh na okamžitý odchod ze zaměstnání s finanční kompenzací a místo toho se vedení firmy postavila. Její případ byl klasifikován jako diskriminace na základě pohlaví. Nebyla totiž první ženou, kterou ze společnosti Kooperativa vyhodili a na uvolněné místo okamžitě dosadili mladého muže. Firma namísto uznání viny ženu nařkla z několika přestupků, které ale díky záloze obsahu svého počítače před médii vyvrátila. Až poté jí společnost nabídla mimosoudní vyrovnání.

milan sýkora >>>> právo na spravedlnost

Milan byl soudem dvakrát zbaven způsobilosti k právním úkonům, navíc na základě stejného znaleckého posudku a bez jeho vědomí. O ztrátě svých práv se dozvěděl až náhodou od svých známých. Proti rozsudku se rozhodl odvolat, nicméně až do rozhodnutí soudu byl proti své vůli hospitalizován v psychiatrické léčebně. Zde mu byla podávána psychofarmaka, která mu nevratně poškodila zrak i sluch. Když medikaci odmítl, byla mu násilím podávána intravenózně. V důsledku nedobrovolné „léčby“ musel nakonec podstoupit trojnásobný chirurgický zákrok. Zdravotní následky si nese dodnes.

elena gorolová >>>> nezákonná sterilizace

Třiačtyřicetiletá Elena Gorolová má dva syny, ale ještě by si přála holčičku. Už přes dvacet let však žije s tím, že ji nikdy mít nebude. U druhého porodu jí totiž byla po císařském řezu provedena nedobrovolná sterilizace. Nebyla první ženou, které se to stalo, je však první, která se proti tomu veřejně postavila. Společně s dalšími ženami podala stížnost ombudsmanovi a později i na vládu, která se po čase všem ženám omluvila. Odškodnění ale dostaly pouze dvě z nich, které podaly trestní oznámení na Evropský soud pro lidská práva. Elena se nyní s pomocí Ligy snaží všechny sterilizované ženy spočítat.

manželé čápovi >>> policejní spravedlnost

Radovan a Jana Čápovi nepatří ke klasickým aktivistům, kteří by obořili každou demonstraci. Přesto mají k přírodě velmi úzký vztah, a když probíhaly v roce 2011 v šumavském národním parku demonstrace proti kácení stromů, rozhodli se připojit. Aniž by projevíli agresi či bránili policistům v zásahu, museli oba čelit trestnímu oznámení za napadení veřejného činitele, za které jim hrozily až tři roky vězení a ztráta zaměstnání. Soud nakonec manžele vinnými z napadení neuznal. Policista, který proti Čápovým fyzicky zasahoval, však také vyvázl bez trestu.

manželé ľubovi >>> paradox české justice

Manželé Ľubovi se v roce 2007 zastali dětí, které si stěžovaly na údajné agresivní chování zástupce ředitelky v novojičínském dětském domově, kde Radka Ľubová pracovala. Paradoxně to byli nakonec právě manželé Ľubovi, které soud potrestal za to, že splnili svou občanskou i morální povinnost a odsoudil je k pětiměsíční podmínce za pomluvu. Manželé Ľubovi se nevzdali a odvolali se - soudy nakonec po pěti letech řízení konečně rozhodli, že trestný čin pomluvy nespáchali.

Více o příběhu manželů Ľubových čtěte na straně 10.

ondřej závodský >>>> zásadový úředník

Ondřej Závodský odmítl jako ředitel právního úseku na ministerstvu vnitra tolerovat podezřelé smlouvy nevýhodné pro stát. Reakcí na Ondřejovo upozorňování na nekalé praktiky nadřízených bylo telefonické vyhrožování jeho rodině a sesazení na neškodnou pracovní pozici. Ondřej se všal nevzdal a o nekalých praktikách dál informoval média. Nakonec získal své místo zpět a jeho bývalí nadřízení byli odvoláni a nyní jsou trestně stíháni. Za své jednání mu v březnu 2011 udělil Nadační fond proti korupci Cenu za odvahu.

věra ježková >>>> hospodaření po čezku

Věra Ježková se již několik let nebojí otevřeně upozorňovat na nekalé praktiky v akciové společnosti ČEZ: na předávání nepravdivých informací o zásobách hnědého uhlí a na případy jeho nelegální těžby. Tyto skutečnosti mohou vyústit ve zmaření investic do obnovy tří bloků elektrárny Prunéřov II ve výši 25 miliard. Přestože má v rukou orazítkované dokumenty, které její sdělení potvrzují, je ČEZem stále ignorována. Police však již kauzu modernizace elektrárny vyšetřuje. Věra Ježková byla za své dlouhodobé upozorňování na neohospodárné počínání ČEZu odměněna cenou za odvahu Nadačním fondem proti korupci.

zdeněk vacek >>>> chráním pitnou vodu

Hydrogeologa Zdeňka Vacka požádal před třemi lety obecní úřad Holešov o vypracování odborného posudku na záměr gumárny Mitas vstoupit do místní průmyslové zóny. Ta leží na zdroji pitné vody pro 27.000 lidí z okolí, která sem stéká z blízkých Hostýnských vrchů. Negativní posudek přivítali i obyvatelé, kteří proti gumárnám sepsali petici. Zlínský kraj ale odborníka za vypracování posudku, který investici gumárny znemožnil, zažaloval a chce po něm uhradit paušální platby za ušlý zisk za neuskutečený prodej. Pokud by žaloba zvítězila, byl by to pravděpodobně konec psaní objektivních posudků v Česku.

spalovnu nechceme!

Spalovna komunálního odpadu. Toto téma už několik let rozděluje občany v Jihlavě na dva tábory. Obě skupiny se měly možnost na toto téma střetnout v názorové debatě v aule Vysoké školy polytechnické v Jihlavě. Červencový diskusní podvečer tak odstartoval sérii letních debat na lokální témata, které pořádá Liga společně se sdružením Masarykovy debaty.

Sedmdesátku převážně horkých hlav rozpalovalo po téměř dvě hodiny nejen prázdninové dusno, ale hlavně argumenty obou znesvářených stran. Apologeti spalování – Rudolf Chloupek z jihlavského magistrátu a Zbyněk Bouda, ředitel vysočinské Energetické agentury – ale nakonec publikum o výhodnosti energetického zpracování odpadu nepřesvědčili. V tzv. oxfordském debatním formátu, kdy diváci na konci debaty hlasují, která ze stran předložila přesvědčivější tvrzení, sál jasně favorizoval příznivce recyklace: Iva Kropáčka z Hnutí Duha a Matěje Mana z organizace Arnika.

Rozhodování ovšem diváci rozhodně jednoduché neměli. Argumentů pro i proti totiž stihla padnout celá řada. Zástupci ekologických organizací na publikum zapůsobili zejména ekonomickou stránkou výstavby spalovny. Ta dle nich bude muset být nutně předimenzovaná, aby se její provoz vůbec vyplatil.

Aby se zařízení za miliardy korun dostatečně nasytilo, mohlo by to paradoxně vést až k situaci, kdy by množství odpadů v kraji mohlo i vzrůst. Takovýto záměr jde tak podle Matěje Mana zcela proti logice

hierarchie nakládání s odpady, kdy má na prvním místě naopak stát tlak na recyklaci a snižování odpadové produkce.

Zástupci magistrátu a kraje se naopak pomocí existujících studií snažili dokázat, že projekt nebude toxický pro své okolí. Zbyněk Bouda varoval před zastrásováním hrozbou většího znečištění ovzduší. Nedaleká Vídeň totiž přímo v srdci města vystavěla čtyři podobná zařízení a podle Boudy tam vyšší obsah toxických látek nebyl naměřen ani jednou.

Největší vřava se v sále strhla k problematice skládkování. I když by totiž v budoucnu množství recyklovaného odpadu rostlo k 50 % až 70 %, stále zůstává viset otazník nad tím, co si počít se zbytkem vedlejších surovin. Rudolf Chloupek se snažil poukázat, že právě spalování by vyřešilo problém skládek, které by podle něj měly být v Česku naplněny do konce roku 2020, a nakonec i potenciálně zcela zakázány. Petr Havelka z České asociace odpadového hospodářství se ovšem z publika ozval s tím, že česká ani evropská legislativa prozatím termín zakáz skládkování nezná. Brusel podle něj naopak přijal usnesení, které má do konce zmíněné druhé dekády znamenat zákaz spalování recyklovatelných a biologicky rozložitelných odpadů.

I přes více než dvouhodinový formát řada diváků nakonec odcházela s pocitem, že nebylo probráno vše, co měli k tématu na srdci. Rudolf Chloupek jako zástupce vládnoucí jihlavské koalice ovšem přislíbil, že je i do budoucna otevřen dalším argumentům i zpřístupnění relevantních studií veřejnosti. Již první debatou se nám tedy, doufejme, podařilo nastavit mantinely budoucího dialogu, který nakonec povede k řešení ke spokojenosti obou stran.

Zda se nám podaří náš úspěch zopakovat, se můžete přesvědčit sami. V září i říjnu budeme debatovat na jiná zajímavá témata i v dalších městech.

Inspirujte se přehledem našich budoucích akcí na straně 2.

vyhrožování po čezku

Finalistka projektu Hrdinou může být každý Věra Ježková leží ČEZu v žaludku zřejmě hodně hluboko.

Paní Ježková již několik let otevřeně upozorňuje na nekalé praktiky polostátní firmy: předávání nepravdivých informací o zásobách hnědého uhlí či případy nelegální těžby.

Když se její příběh stal součástí naší putovní výstavy po českých městech, hned na začátku narazil na odpor. Zástupce zmíněné firmy pouhých několik dní po instalaci výstavních panelů v jednom z ostravských nákupních center do obchodního domu zavolal s podivnou žádostí: „Výstavu stáhnete nebo vás zažalujeme pro pomluvu“. A jak energetický gigant poručil, tak se také stalo.

Ačkoliv se podobná situace při dalším putování výstavy po Čes(z?)ku již neopakovala, vyvstává z epizodní případy několik podstatných obecných momentů. Pomiňme přísloví o kdákající trefené huse, nejvíce s podivem na celé věci je, že vlajkový grantový program Nadace ČEZ si do svého poslání vytkl následující: Podporu aktivit ke kvalitnějšímu životu ve všech regionech ČR, zejména v oblastech jako ochrana lidského zdraví, lidských práv, životního prostředí (sic!) atd.

Polostátní monopol se tak na jedné straně pokouší za každou cenu prolomit limity těžby uhlí a tím tak způsobit faktické vyhnání až stovek obyvatel z jejich domovů, na straně druhé se pak schizofrenně podporuje „kvalitnější život v regionech“ a „kvalitnější životní prostředí“. Je-li pro některé subjekty tak snadné zneužít hrozbu soudním sporem, aby zavřeli ústa těm, kteří poukazují na nepravosti, chceme jim skutečně dát k dispozici ještě silnější zbraň v podobě trestného činu pomluvy?

David Kopecký

nezkorumpovatelný úředník porazil černínský palác u soudu

Jeden ze stopětky našich hrdinů Jakub Klouzal zaplatil za upozornění na nekalé praktiky při zadávání veřejných zakázek na Ministerstvu zahraničí vysokou cenu. Po dvou a půl letech psychického teroru musel nakonec z obav o vlastní život úřad opustit. Nyní se mu dostalo první satisfakce ze strany soudu, který rozhodl, že jeho vyhazov byl protiprávní. Na dlouhou dobu zničená kariéra, osobní život i zdravotní problémy si ale jako následky svého jednání nese dodnes. I to je daň, která se v Česku vybírá za boj s korupcí.

Jakub Klouzal začal pracovat jako ředitel IT odboru na Ministerstvu zahraničí v roce 2008. Nedlouho po svém nástupu ale zjistil, že veřejné zakázky na jeho úřadu jsou zadávány nestandardně. Poukázal na konkrétní neprůhledné kauzy i osoby a svá podezření předal svým nadřízeným. Ukázalo se ovšem, že nikdo nemá na rozpletení korupční chobotnice zájem. Někteří lidé, kterým informace předal, byli dokonce do finančních machinací sami zapojeni.

Korupčníci se chtěli mstít

Jakub postupně začal celou věc eskalovat k samotnému vedení ministerstva. Sešel se s provozním náměstkem za prvního působení ministra Karla Schwarzenberga, a poté i s nastoupivším ministrem Kohoutem. Díky schůzce se podařilo odvolat klíčového muže finančních machinací. Jak ale tlačil na prošetření případu, tak rostl i tlak na něj samotného. „Když můj nadřízený odešel, tak jsem si myslel, že ten nátlak na mě přestane. Situace ale naopak zhoustla, zjistili, že jsem pro ně nebezpečný,“ popisuje Jakub, jak mu postupně začalo jít o vlastní život.

Jakub začal být sledován a odposloucháván, obdržel několik výhružek. „Chtěli vědět, s kým se stýkám, co plánuji. Na člověka, co mi pomáhal, dokonce nasadili muže, který za ním přišel v tramvaji a celou cestu na něj křičel a vyhrožoval mu,“ líčí Jakub ilegální praktiky jeho kolegů.

Byly proti němu používány i další metody psychického teroru, často velmi sofistikované. Jeho nadřízení Jakuba zavalovali nesmyslnou prací až k samotnému okraji fyzického vyčerpání, byl běžně označován za zloděje a podrazáka. „Nakonec zůstanete jeden proti všem. Nemůžete o tom s nikým ani mluvit, protože ten by to začal šířit dál a vy byste se ocitl v ještě větším nebezpečí. Nikdo by vám to navíc ani neuvěřil,“ přibližuje Jakub svou tehdejší beznaděj.

Následky nezkorumpovatelnosti si nese dodnes

Nakonec se kvůli nečinnosti úřadu opět sešel přímo s ministrem, kterým už tehdy byl Karel Schwarzenberg. Šéfovi úřadu předložil materiály a nahrávky, které nashromáždil jako důkazy. Ten přislíbil prošetření případu. Na ministerstvu ovšem musel Jakub díky neustálému nátlaku nakonec skončit. „Byl jsem na tom neuvěřitelně špatně jak psychicky tak fyzicky. Kdybych nerezignoval, tak bych se buď zbláznil, nebo by mě zabili,“ říká Jakub.

Ohledně pochybných zakázek nakonec sice skutečně proběhl audit, který pochybení zjistil, kompromitovaní úředníci ale na svých postech zůstali nebo dokonce povýšili. Jakub to připisuje i tomu, že inspekce si od něj nevyzvedla veškeré podklady, která pro svá tvrzení nashromáždil, a dále neochotě ministra a úředníků se takovými věcmi zabývat. Obdobně dopadlo i šetření policie.

„Stálo mě to spoustu prostředků a času, zaplatil jsem i svým zdravím, dodnes mám psychosomatické problémy,“ vypočítává Jakub cenu za svou nezkorumpovatelnost. Přišel i o osobní život, možnost dokončit

doktorát, rok nemohl kvůli negativním referencím z ministerstva najít zaměstnání. Svou situaci přirovnává k tomu, když se vrátí vojáci z války a nejsou schopni se začlenit do větší nové společnosti.

První satisfakce

Vzhledem k nečinnosti příslušných orgánů tak zůstal na dlouhou dobu jediným poškozeným paradoxně sám Jakub. Rozhodl se proto v zimě zasáhnout do právě probíhající prezidentské kampaně a uveřejnit svůj příběh na internetu. Jeho líčení praktik na bývalém Schwarzenbergově ministerstvu shlédlo na Youtube přes pět desítek tisíc lidí.

Ačkoliv se mu nakonec několik měsíců po naší publikaci jeho příběhu dostalo prvního zadostiučinění ze strany soudu a jeho výpověď byla dle verdiktu v rozporu se zákonem, nejasnosti okolo zadávání zakázek na úřadě přetrvávají.

V současnosti tak spolu s Nadačním fondem proti korupci připravuje na Černínský palác a jeho vedení další trestní oznámení a žaloby. I přes tvrdou životní zkušenost si ale Jakub za svým jednáním stále stojí. „Člověk se nemá ohýbat, jakmile se jednou ohnete, tak zkazíte sebe i své okolí,“ shrnuje svůj životní postoj úředník, který svým jednáním nakonec ušetřil státu více než miliardu korun.

Jakub Klouzal obdržel cenu za odvahu udělovanou Nadačním fondem proti korupci, byl nominován na cenu Bílé lilie za přínos pro transparentnost státní správy a podařilo se mu zveřejnit podrobnosti k některým kauzám v deníku Mlada fronta dnes.

pomluva jako nástroj zastašení před soudem neobstála

Nebyla to pomluva, další odvolání se zamítá. Tuto větu si s odlehčením po téměř šesti letech soudních tahanic vyslechli finalisté ankety Hrdinou může být každý manželé Ľubovi. Sérii justičních koleček odstartovalo jejich upozornění na podivné agresivní praktiky v novojičínském dětském domově. Ačkoli tak ale pár podle soudu jednal v zájmu dětí, doposud nikdo neobjasnil, co s ve skutečnosti za zmi ústavního zařízení dělo.

Celé to zní to jako scéna ze špatného filmu. V roce 2007 se manželé Radka a Miroslav Ľubovi zastali dětí, které si stěžovaly na údajné agresivní chování zástupce ředitelky v novojičínském dětském domově, Michala Pokorného. Ten si mimo jiné vodil do domova svého ohaře, který opakovaně děti napadal a při posledním incidentu pokousal do tváře pětileté děvčátko tak vážně, že muselo být hospitalizováno.

„Jiní kolegové neměli tu odvahu říct,

že se to nestalo poprvé,” vysvětluje paní Ľubová, které její profesní čest nedovolila o celé záležitosti mlčet. Na druhou stranu připouští, že ani ostatní pracovníci dětského domova neměli jednoduchou pozici – byli zastašování a obava ze ztráty místa jim zamknula ústa.

Paradoxy české justice

Manželé se pokusili nejprve anonymně obrátit na krajský úřad a na ombudsmana, nikde se však nedočkali podpory ani snahy případ prošetřit. Největší zklamání Ľubovi pociťují z lhotežnosti pracovníků v dětském domově, především však z nepochopitelné nečinnosti orgánů, které ve věci mohly učinit potřebné kroky, ale přesto nejednaly.

„Stále jsme viděli, že se nic neděje. Kdo jiný má ty děti bránit, když rodiče nemůžou? Pokud to neudělají ti, kteří tu možnost mají – tedy sociálka a pracovníci dětského domova, děti zůstanou totálně bezbranné,” odůvodňuje pan Ľuba, proč se s manželkou rozhodli vzít věci do vlastních rukou.

Poté, co se případ dostal do médií, Pokorný podal na Ľubovi trestní oznámení za pomluvu. Výsledkem prvního stání bylo absurdní rozhodnutí: Soud konstatoval, že shledává Ľubovi vinnými z toho, že křivě obvinili novojičínský dětský domov z týrání svěřených dětí, a odsoudil je k podmíněnému pětiměsíčnímu trestu.

„Bodem naši obžaloby bylo to, že jsme upozornili krajský úřad a ombudsmana – tedy instituce, které se těmito věcmi mají zabývat!” vysvětluje tento neuvěřitelný paradox pan Ľuba a jeho žena rozhořčeně do-

dává: „Dostanu pět měsíců za to, že jsem se někoho zastala? To je prostě neskutečné...”

Několik měsíců poté ale odvolací instance dala za pravdu manželům. Tentokrát ovšem pravomocně. Podle zkušeností Ligy lidských práv je právě právní institut pomluvy v podobných případech často zneužíván. „Trestní oznámení za pomluvu je mnohdy podáváno s tím, aby ta daná osoba byla zastašena a dále neinformována o tom, co se dále děje,” přiblížil problematiku předseda Ligy David Zahumenský.

Příběh ještě nekončí

Liga se dlouhodobě zasahuje o to, aby pomluva pod trestné činy vůbec nespádala. „Každý má samozřejmě právo bránit svou čest v případě křivého nařčení – oběť má ale v tomto případě k dispozici nástroj žaloby na ochranu osobnosti,” dodává Zahumenský.

Pro Ľubovi ovšem příběh nekončí, stále chtějí, aby se objasnilo, co se vlastně v dětském domově událo. Děťští hrdinové příběhu totiž stojí mimo pozornost médií i policie, která případ odložila pro nedostatek důkazů. Už dospělý Jan Mika je kvůli upozornění na bití nepravomocně odsouzen za křivě obvinění. Pokousaná Bára stále žije v dětském domově v Novém Jičíně a jizva jí z tváře stále nezmizela.

„Kdyby nás soud odsoudil, tak to nic nezmění na tom, že my víme, že ty události se staly. Pokud se k sobě nebudeme chovat slušně, pokud se nebudeme snažit se někoho zastat a upozorňovat na věci, které se kolem nás dějí, tak to zde skončí špatně,” uzavírá pár jejich prozatím jejich takřka šestiletou pouť za spravedlností. ■

320
HODIN
KONZULTACÍ

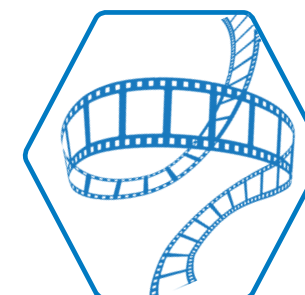
DISKUZÍ
& VÝSTAV
V 7 MĚSTECH

5 e-learningových
kurzů

6442
hlasů pro
finalisty

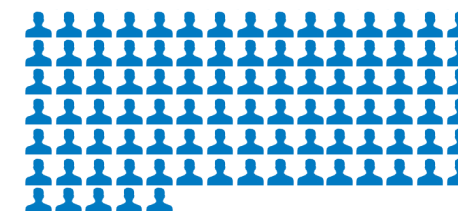
10 VIDEOSPOTŮ
Znáte svá práva

52x
STRAN ČTENÍ O
AKTIVISMU

ČTYŘI
VÍKENDOVÉ
SEMINÁŘE

105 PŘÍBĚHŮ
HRDINŮ

Tiráž

EXTRA Ligové noviny
Číslo 9, vyšlo v říjnu 2013

Vydává

Liga lidských práv
Burešova 6, 602 00
Brno, IČ: 266 00 315
Evidence MK ČR E 19103

Kontakt

Liga lidských práv
Burešova 6, 602 00 Brno
tel.: +420 545 210 446
fax: +420 545 240 012
e-mail: brno@llp.cz
www.llp.cz

Editoři

Martin Dutkiewicz, David Kopecký,
Dan Petrucha
Grafika a sazba
Dan Petrucha
www.ngo-grafika.cz
Autor fotografie na titulní straně:
Filip Fojtík

Ligu lidských práv podpořili:

lidi ligy

Vaše **kampaň** na podporu **Ligy lidských práv**

1.

VYMYSLTE ORIGINÁLNÍ
OSOBNÍ ČI TÝMOVOU
VÝZVU

2.

ZALOŽTE VLASTNÍ KAMPAŇ
NA **LIDILIGY.CZ**

3.

VYZVĚTE SVÉ ZNÁMÉ, ABY
VAŠI SNAHU PODPOŘILI

UKAŽTE CO VE VÁS JE A PODPOŘTE DOBROU VĚC

ČEKÁ VÁS BĚŽECKÝ ZÁVOD NEBO JINÁ **SPORTOVNÍ VÝZVA**?
RÁDI BYSTE **PŘESTALI KOUŘIT**, NEBO **ZHUBLI PÁR KILOGRAMŮ**,
ALE CHYBÍ VÁM TA SPRÁVNÁ **MOTIVACE**?

STAŇTE SE PRŮKOPNÍKEM CROWDFUNDINGU
V ČESKU A POMOZTE PROSTŘEDNICTVÍM
LIGY LIDSKÝCH PRÁV TĚM, KTEŘÍ TO
NEJVÍC POTŘEBUJÍ.*

ZALOŽTE SI **VLASTNÍ KAMPAŇ** NA

www.lidiligy.cz

* **LIGA LIDSKÝCH PRÁV** JE NEZISKOVÁ ORGANIZACE, KTERÁ JIŽ DESET LET PROSAZUJE V ČESKÉ REPUBLICE SYSTÉMOVÉ ZMĚNY PRO LEPŠÍ ŽIVOT **LIDÍ S POSTIŽENÍM, ZNEVÝHODNĚNÝCH DĚTÍ, PACIENTŮ ČI OBĚTÍ BEZPRÁVÍ**. NAŠI PRÁCI MŮŽETE PODPOŘIT ZALOŽENÍM VLASTNÍ KAMPAŇE, PRAVIDELNÝM ČI JEDNORÁZOVÝM FINANČNÍM DAREM. DĚKUJEME!